

Je slovo „vlast“ prázdným pojmem?

Co to je, když se řekne „vlast“? Pojem pro stát, kde žijeme? Či snad název pro zemi, ve které jsme se narodili? Osobně si myslím, že odpověď je dvojaká. Vlastí pro nás samozřejmě může být jak stát či země, ve které žijeme, tak místo, kde jsme se narodili. Ale také nemusí. Vezměme v úvahu příklad, kdy nějaký člověk bude pracovat v Německu, bude mít tuto zemi rád, ale za vlast ji považovat nebude. Proč? Bude Čech a mateřské pouto bude cítit se svou rodnou zemí. Proto si myslím, že vlast je pro nás (nebo by měla být) země, ke které cítíme rodové pouto, ale také zodpovědnost za její budoucnost. Málokdy se stane, že člověk žijící v jiné zemi ztratí ke své původní domovině vztah a pojme za svou „vlast“ jinou zemi.

V současné době relativizace hodnot se však nabízí otázka, zda má dnes, v době globalizace a politické integrace, „vlast“ jako taková smysl a význam. Dříve bylo například naprosto samozřejmě padnout třeba i ve válce, v boji za svůj kraj a národ a považovalo se to za čest. Ale vlivem nástupu všemožných „pokrokových“ ideologií a postojů začal být vlastenecký postoj označován za dávno překonaný přežitek z dob minulých a nacionalismus za politováníhodné zlo, plodící války. Hlavně díky problematice Evropské unie, potažmo evropské integrace, získává dnes tato otázka zcela nový rozměr. Mnozí se dnes totiž vzhledli v módní ideologii evropanství. Lidé, kteří se dnes s pýchou nazývají „Evropany“, považují rozdělování na „vlasti“ a „národy“ za zpátečnické a bojují za „novou nadnárodní Evropu“. Ale uvažujme, nebylo to náhodou vzednutí právě patriotismu a národního citění, co uspíšilo porážku nacistického Německa coby aspiranta na Velkou Evropu? Ačkoli se dnešní snaha federalizovat Evropu samozřejmě nedá plně srovnávat s Hitlerovým plánem na „Gross deutsches Reich“, či se Sovětským svazem, který také aspiroval na vytvoření celoevropského celku, jisté kořeny dnešního „evropanství“ najdeme právě zde. Není pochyb, že jak komunismus, tak nacismus jsou ideologie protinárodní a protivlastenecké. Ani jednomu, ani druhému se vlastenectví a národní citění porobených národů příliš nehodilo. Samozřejmě, při cestě k moci jak nacismus, tak komunismus pojmy jako vlastenectví a národ nadšeně používaly, bylo to však jen populistické gesto, sloužící k získání mas. Jakmile se tyto ideologie k moci dostaly, zmíněné pojmy z jejich slovníku najednou zmizely. Proč? Komunisté si nemohli dovolit rozbít ideologii „beztrždní společnosti“ důrazem na vlast a nacistům se národní citění nehodilo proto, že dle jejich rasových teorií měla být polovina evropských národů buď zlikvidována, nebo odsunuta.

Jeden známý český euroskeptik kdysi v nějaké internetové diskusi prohlásil, že „evropanství je jako marxistická dialektika“. Měl tím patrně na mysli jednu věc. Stejně jako Marx ve své filozofii

hovoří o dialektice dějin, o přechodu od otrokářství přes kapitalismus až ke „zlatým zítřkům komunismu“, tak nadšení „Evropané“, či „europeisté“ (použiji-li oblíbený obrat Václava Klause) dnes podobně mluví o přechodu ke „zlatým zítřkům jednotné Evropy“. Pojďme si tedy jen ve stručnosti připomenout výroky jistých nechalně známých osobností a posuďme, zda podobné výroky dnes (byť v trochu pozměněné podobě) neslyšíme též.

Kupříkladu Lev Trockij, guru evropského komunismu, jednou řekl: „Úkolem evropského proletariátu není zachovat na věky hranice, nýbrž je naopak revolučním způsobem zrušit. Žádný status quo, nýbrž Spojené socialistické státy evropské.“ Že s pojmem „Spojené státy evropské“, občas kalkulují i některé bruselské elity, snad netřeba dodávat. Mě ale osobně trochu mrazí v zádech, když z úst „proevropských“ politiků slyším slovní obrat, který se až příliš podobá jednomu výroku, který kdysi pronesl protektorátní ministr národní osvěty Emanuel Moravec. Tento kolaborant totiž jednou doslova řekl: „Spíše než Čech jsem Evropan a socialista.“

Současná světová situace a výzvy globalizace samozřejmě vyžadují spolupráci mezi jednotlivými státy. Z tohoto hlediska odmítání izolacionismu stejně jako „evropanství“ či vytváření v praxi neuskutečnitelného „evropského národa“. Ať však jde o volnou spolupráci suverénních evropských států založenou na spontánním řádu a ne na direktivách z jednoho centra. Dnes z Bruselu. Já osobně jsem v této otázce velmi nakloněn názorům prezidenta Klause a jeho „Evropě vlasti“. Ke svým rodným zemím a národům bychom ve vlastním (existenčním) zájmu měli zachovávat vřelý vztah. Měli bychom ctít symboly své země a ne se je snažit nahrazovat různými fanglemi, které nejsou očividně vítány (případ Kocáb & Šípek). Nehledejme spásu pro budoucnost ve všelijakých postmoderních pseudo-koncepcích. Nalezneme ji v návratu ke starým hodnotám, jako třeba v návratu k vlastenectví. Neboť jak říká staré moudro: Progresivismus tě nezavede nikam, stará moudrost ti ukáže cestu do budoucnosti.

Pro mě osobně (a jistě nejsem sám) tedy pojmy jako „vlast“ a „národ“ nejsou ani na prahu 21. století mrtvé, ba naopak. Považuji je za klíč k lepší budoucnosti. Jedině na bázi suverénních zemí je podle mě možné vést nějakou spolupráci napříč národy. Jakákoli jiná snaha vytvářet nějaké „super-nadnárodní“ celky vždy selhala. Ani dnešní EU, směřující ke stále větší unifikaci, na tom není nijak růžově. Navíc si myslím, že svým zemím jsme toho moc dlužni na to, abychom je mohli odhodit jen proto, že si někdo vzpomene, že vlastenectví je údajně zastaralé. Není tomu tak.

Ondřej Šlechta